

INDEX

Opusculorum quæ in quinto Tomo continentur.

<i>De Unitate Ecclesie, liber unus.</i>	<i>pág. 5</i>
<i>Epist. XCIII. ad Vincentium Rogatistam.</i>	<i>107</i>
<i>XLIII. ad Glorium, Eleusium, &c.</i>	<i>156</i>
<i>XLIV. ad Eleusium, Glorium, &c.</i>	<i>182</i>
<i>LIII. ad Generosum, Fortunatum, &c.</i>	<i>195</i>
<i>C. ad Donatum Proconsulem.</i>	<i>203</i>
<i>CIII. Nectarium ad Augustinum.</i>	<i>206</i>
<i>CIV. Augustini ad Nectarium.</i>	<i>210</i>
<i>CV. ad Donatistas.</i>	<i>225</i>
<i>CCIV. ad Dulcitium Tribunium.</i>	<i>241</i>
<i>CCVIII. ad Feliciam Virginem.</i>	<i>247</i>
<i>CCIX. ad Celestinum Romanum Pontificem.</i>	<i>252</i>
<i>CCX. ad Felicitatem & Rusticum.</i>	<i>260</i>
<i>De Fide & Operibus, liber unus.</i>	<i>266</i>
<i>Epist. LXXXII. ad Hieronymum.</i>	<i>323</i>
<i>LIV. ad Januarium.</i>	<i>354</i>
<i>LV. ad Eundem.</i>	<i>363</i>
<i>De Unico Baptismo, liber unus.</i>	<i>399</i>
<i>Serm. CCXCIV. de Baptismo parvulorum.</i>	<i>432</i>
<i>Epist. XCVIII. ad Bonifacium.</i>	<i>455</i>
<i>Serm. CCXXVII. ad Infantes de Sacramentis.</i>	<i>466</i>
<i>CCCLI. de Utilitate agendæ penitentiae.</i>	<i>470</i>
<i>CCCXCIII. de Penitentibus.</i>	<i>496</i>
<i>Epist. CCL. ad Auxilium.</i>	<i>498</i>
<i>Fragmentum ex Epistola ad Classicianum.</i>	<i>502</i>
<i>Epist. XXI. ad Valerium.</i>	<i>503</i>
<i>LXIX. ad Castorium.</i>	<i>507</i>
<i>Serm. CCCXCII. ad Conjugatos.</i>	<i>510</i>
<i>De Cura gerenda pro mortuis, liber unus.</i>	<i>518</i>

ADMONITIO

IN SUBSEQUENTEM LIBRUM.

HUJUS libri exemplar calamo scriptum unicum ex Belgio Lovaniensibus adfuit, Endoviense; unicum etiam nobis ex Galliis, Floriacense. In Endoviensi titulus est: In epistolam Petiliani ad Catholicos de secta Donatarum. In Floriacensi: Aurelii Augustini epistola ad Catholicos de secta Donatarum: & finito libro in eodem Floriacensi exemplari legitur: Explicite Epistola Aurelii Augustini episcopi ad Catholicos fratres. Quo posteriore titulo ad Possidii indicem comparato facile adducimur, ut credamus hunc ipsum librum esse, qui in ejusdem indicis capite 3. sic notatur: Epistola contra quos supra (id est, contra Donatistas) ad Catholicos fratres, liber unus. In concilio generali v. colat. 5. citantur verba capitis 3. hunc in modum: Ejusdem (Augustini) ex epistola ad Catholicos. Apud Amerbachianam editionem inscribitur; Contra Petiliani Donatistæ epistolam liber unus. Apud posteriores in marginali spatio superiori, additum est, de Unitate Ecclesie: quæ profecto inscriptio non minus ceteris adversus Donatistas opusculis convenit, quàm huic libro.

Ad annum circiter 402. pertinere Opus videtur, editum ante tertium librum contra Petilianum. Nam Operis principio Pe-
Tom. V. A ti-

tilianus interpellatur, ut vel eidem operi, vel primis duobus contra ipsius epistolam libris Augustini respondeat. Nondum ergo visa erat altera Petiliani, quæ libro Augustini tertio confutatur epistola, qua nimirum ille ad primum librum Augustini respondere sic enititur, ut librum tamen ipsius secundum, qui circiter prædictum annum 402. prodit, non attingat.

Prægrandis hujusce Operis in Retractionibus nulla fit mentio; fortè quia, ut Lovanienses observant, propriè epistola est, non liber. Nec movere debet, quod ibi recenseatur, qui longè brevior isto, & epistolæ formâ pariter scriptus est, liber in Petilianum primus: quippe primus iste liber cum secundo & tertio totus coheret, eamque ob causam necessariò inter libros habitus semper fuit.

Sed sunt alia, non diffitemur, quæ nos hîc moveant. Primum salutationis formula: Salus quæ in Christo est &c. nova Augustino & inusitata. Deinde transitiones, figuræ, ac locutiones passim inelegantes & improprie. Exempli gratia cap. 6. ut ad Scripturæ testimonia veniatur: O Donatistæ, Genesim legite. Cap. 8. n. 21. Quis tam devius & absurdus est à divinis eloquiis, Cap. 15. n. 38. Ut in ipsis quoque admirabilibus sanctis. Ibidem: Sed ad spectu & auditu justus inhabitans animam justam iniquis aliorum factionibus cruciabat. Cap. 24. n. 69. Ut multum causæ nostræ minuam. Ibidem: Quid tergiversaris quomodo suscipiaris. Cap. 25. n. 73. Cum adversus homines malè sibi à collegis insinuos.

Movet etiam quod idem ipse qui in epis-

tola 29. n. 4. & lib. 1. contra Crescon. c. 31. dissertè docet Samaritanos hæresim, seu hæreticos judæorum esse; in hujus libri capite 13. n. 33. nolit ut pars illa populi quæ à regno Juda scissa est, tamquam hæresis deputetur, præsertim verò hac nitens ratione: quia separata est jubente Deo, qui numquam jubeat hæresim fieri, quique regnum dividi præceperit, non religionem. Quo loco Augustinum à viro, ut ajunt, non indocto reprehensum vindicare conantur Lovanienses.

Observamus insuper Scripturæ locos hîc non juxta solemnem versionem citatos, ut cap. 11. n. 29. ex Act. 1. 14. Hi omnes erant adservientes unanimes orationi. N. 30. ex Act. 9. 15. Ut portet nomen meum coram gentibus, & regibus, & filiis Israël magnificari. Ibid. ex Act. 10. 11. tamquam linteam limpidum. Cap. 16. n. 42. ex Ezech. 28. 3. Numquid tu melior quàm Daniel: ubi legere solet sapientior, ut videre est in epist. III. n. 4. Denique etsi statuit initio libri relictis ambiguis apertum aliquid quo manifestetur Ecclesia requirendum: sententiam tamen illam ex Isai. 62. 4. insolito modo interpretatam: Terra tua orbis terrarum (qua quidem ipsum usquam aliàs usum contra Donatistas non recordamur) adhibet cap. 7. n. 19. & cap. 24. n. 70. & cap. 25. n. 75.

Ad hæc in cap. 24. n. 68. ubi obicitur aqua quæ de latere Domini profuxit, significatum baptismum; respondet id adhuc fortè diligentius requirendum esse: cum hoc ipsum tamquam compertum tradere & inculcare soleat, ut Tract. 9. & Tract. 110.

in Joannem, & serm. 218. de passione Domini n. 14. Postremò quod sub libri finem legitur, nondum à radice præcisum eum esse, qui mala cupiditate agit opera quæ à regno Dei excludunt, si modò non pro ipsis operibus etiam veritati apertissime resistat, nonnullam difficultatem affert, dum comparatur ad librum 2. contra Crescon. c. 21.

S. AURELII AUGUSTINI
HIPONENSIS EPISCOPI
AD CATHOLICOS
EPISTOLA
CONTRA DONATISTAS,
VULGO
DE UNITATE ECCLESIAE
LIBER UNUS.

Proposita quæstione, Sitne Christi Ecclesia apud catholicos, an apud donatistas, quod hic non nisi ex sacra Scripturæ locis certis & claris definiendum: proferuntur primum testimonia ex Instrumento vetere ac novo quàm plurima, quibus ostenditur doceri evidenter ac certò, Ecclesiam Christi veram eam esse, quæ toto terrarum orbe diffunditur. Deinde verò, quæ pauca ex iisdem canonicis Scripturis objectari à schismaticis solent pro parte Donati, ea & ambigua incertaque esse, & per se ad eorum tuendam causam, cum ratione contraria explicari possint, nullum robur habere. Donatistarum etiam de traditione, de persecutione, aliæque in Catholicos calumnie data occasione refutantur.